

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ ద్విపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్విపంచాశః సర్గః ॥

స్వయంప్రభయా పృష్టైర్వానరైస్తాం ప్రతి స్వవృత్తాంతస్య వర్ణనం తస్యాః
ప్రభావేణ చ గుహతో బహిర్నిష్క్రమ్య తేషాం సాగరతటే గమనం

అథ తానబ్రవీత్ సర్వాన్ విశ్రాంతాన్ హరియాధపాన్ ।
ఇదం వచనమేకాగ్రా తాపసీ ధర్మచారిణీ ॥ 4.52.1 ॥

వానరా యది వః ఖేదః ప్రణష్టః ఫలభక్షణాత్ ।
యది చైతన్మయా శ్రావ్యం శ్రోతుమిచ్ఛామి తాం కథాం ॥ 4.52.2 ॥

తస్యాస్తద్ వచనం శ్రుత్వా హనూమాన్ మారుతాత్మజః ।
ఆర్జవేన యథాతత్త్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే ॥ 4.52.3 ॥

రాజా సర్వస్య లోకస్య మహేంద్రవరుణోపమః ।
రామో దాశరథిః శ్రీమాన్ ప్రవిష్టో దండకావనం ॥ 4.52.4 ॥

లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా వైదేహ్యో సహ భార్యయా ।
తస్య భార్యా జనస్థానాద్ రావణేన హృతా బలాత్ ॥ 4.52.5 ॥

వీరస్తస్య సఖా రాజ్ఞః సుగ్రీవో నామ వానరః ।
రాజా వానరముఖ్యానాం యేన ప్రస్థాపితా వయం ॥ 4.52.6 ॥

అగస్త్యచరితామాశాం దక్షిణాం యమరక్షితాం ।
సహైభిర్వానరైర్ముఖ్యైరంగదప్రముఖైర్వయం ॥ 4.52.7 ॥

రావణం సహితాః సర్వే రాక్షసం కామరూపిణం |
సీతయా సహ వైదేహ్యా మార్గధ్వమితి చోదితాః || 4.52.8 ||

విచిత్ర తు వనం సర్వం సముద్రం దక్షిణాం దిశం |
వయం బుభుక్షితాః సర్వే వృక్షమూలముపాశ్రితాః || 4.52.9 ||

వివర్ణవదనాః సర్వే సర్వే ధ్యానపరాయణాః |
నాధిగచ్ఛామహే పారం మగ్నాశ్చింతామహార్ణవే || 4.52.10 ||

చారయంతస్తతశ్చక్షుర్ద్విష్టవంతో మహద్ బిలం |
లతాపాదపసంఛన్నం తిమిరేణ సమావృతం || 4.52.11 ||

అస్మాద్ధంసా జలక్లిన్నాః పక్షైః సలీలరేణుభిః |
కురరాః సారసాశ్చైవ నిష్పతంతి పతత్రిణః || 4.52.12 ||

సాధ్వత్ర ప్రవిశామేతి మయా తూక్తాః ప్లవంగమాః |
తేషామపి హి సర్వేషామనుమానముపాగతం || 4.52.13 ||

అస్మిన్ నిపతితాః సర్వైః పృథ కార్యత్వరాన్వితాః |
తతో గాఢం నిపతితా గృహ్యా హస్తైః పరస్పరం || 4.52.14 ||

ఇదం ప్రవిష్టాః సహసా బిలం తిమిరసంవృతం |
ఏతన్నః కార్యమేతేన కృత్యేన వయమాగతాః || 4.52.15 ||

త్వాం చైవోపగతాః సర్వే పరిద్యూనా బుభుక్షితాః |
ఆతిధ్యధర్మదత్తాని మూలాని చ ఫలాని చ || 4.52.16 ||

అస్మాభిరుపయుక్తాని బుభుక్షాపరిపీడితైః |
యత్ త్వయా రక్షితాః సర్వే మ్రియమాణా బుభుక్షయా || 4.52.17 ||

బ్రూహి ప్రత్యుపకారార్థం కిం తే కుర్వంతు వానరాః |
ఏవముక్తా తు సర్వజ్ఞా వానరైస్తైః స్వయంప్రభా || 4.52.18 ||

ప్రత్యువాచ తతః సర్వానిదం వానరయూథపాన్ |
సర్వేషాం పరితుష్టాస్మి వానరాణాం తరస్వినాం || 4.52.19 ||

చరంత్యా మమ ధర్మేణ న కార్యమిహ కేనచిత్ |
ఏవముక్తః శుభం వాక్యం తాపస్యా ధర్మసంహితం || 4.52.20 ||

ఉవాచ హనుమాన్ వాక్యం తామనిందితలోచనాం |
శరణం త్వాం ప్రపన్నాః స్మః సర్వే వై ధర్మచారిణీం || 4.52.21 ||

యః కృతః సమయోఽస్మాను సుగ్రీవేణ మహాత్మనా |
స తు కాలో వ్యతిక్రాంతో బిలే చ పరివర్తతాం || 4.52.22 ||

సా త్వమస్మాద్ బిలాదస్మానుత్తారయితుమర్హసి |
తస్మాత్ సుగ్రీవవచనాదతిక్రాంతాన్ గతాయుషః || 4.52.23 ||

త్రాతుమర్హసి నః సర్వాన్ సుగ్రీవభయశంకితాన్ |
మహాచ్ఛ కార్యమస్మాభిః కర్తవ్యం ధర్మచారిణి || 4.52.24 ||

తచ్ఛాపి న కృతం కార్యమస్మాభిరిహ వాసిభిః |
ఏవముక్తా హనుమతా తాపసీ వాక్యమబ్రవీత్ || 4.52.25 ||

జీవతా దుష్కరం మన్యే ప్రవిష్టేన నివర్తితుం |
తపసః సుప్రభావేణ నియమోపార్జితేన చ || 4.52.26 ||

సర్వానేవ బిలాదస్మాత్ తారయిష్యామి వానరాన్ |
నిమీలయత చక్షూంషి సర్వే వానరపుంగవాః || 4.52.27 ||

నహి నిష్కమితుం శక్యమనిమీలితలోచనైః |
తతో నిమీలితాః సర్వే సుకుమారాంగులైః కరైః || 4.52.28 ||

సహసా పిదధుర్ద్వష్టిం హృష్టా గమనకాంక్షయా |
వానరాస్తు మహాత్మానో హస్తరుద్ధముఖాస్తదా || 4.52.29 ||

నిమేషాంతరమాత్రేణ బిలాదుత్తారితాస్తయా |
ఉవాచ సర్వాంస్తాంస్తత్ర తాపసీ ధర్మచారిణీ || 4.52.30 ||

నిఃసృతాన్ విషమాత్ తస్మాత్ సమాశ్వాస్యేదమబ్రవీత్ |
ఏష వింధ్యో గిరిః శ్రీమాన్ నానాద్రుమలతాయుతః || 4.52.31 ||

ఏష ప్రస్తవణః శైలః సాగరోఽయం మహోదధిః |
స్వస్తి వోఽస్తు గమిష్యామి భవనం వానరర్షభాః |
ఇత్యుక్త్వా తద్ బిలం శ్రీమత్ ప్రవివేశ స్వయంప్రభా || 4.52.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే ద్విపంచాశః సర్గః ||